

Over de Lijn – Tweede Kamerverkiezing 2025

De werkvorm in het kort

Op 3 juni 2025 viel het kabinet-Schoof. Op woensdag 29 oktober 2025 zijn er daarom verkiezingen voor een nieuwe Tweede Kamer. Met deze werkvorm maken leerlingen of studenten kennis met enkele onderwerpen die op dit moment spelen in de politiek. Dit doen ze aan de hand van stellingen uit de StemWijzer die is gemaakt in aanloop naar de Tweede Kamerverkiezing van 2025. Ze bepalen hun eigen mening over dit onderwerp en gaan staan bij 'eens' of 'oneens'. Ook komen ze er achter hoe politieke partijen¹ over de onderwerpen denken.

Doelgroep

Er zijn 2 versies:

- Versie A: Praktijkonderwijs, vmbo bb/kb, vmbo gl/tl, mbo entree/niveau 2
- Versie B: Havo, vwo, mbo niveau 3/4

In versie B zijn stellingen letterlijk overgenomen uit de StemWijzer. In versie A zijn sommige stellingen vereenvoudigd qua taalgebruik.

Leerdoel

- Leerlingen/studenten kunnen aangeven welke onderwerpen zij belangrijk vinden en kennen enkele politieke partijen die daarbij passen.

Duur

20 minuten

Materialen

- PowerPoint met stellingen

De werkvorm stap voor stap

1. Leg uit dat de leerlingen/studenten bij deze opdracht hun mening mogen laten horen over onderwerpen die in het land spelen. Er is geen goed en fout. Leg uit dat je straks een stelling gaat

¹ Meegenomen zijn alle politieke partijen die in 2023 zijn verkozen in de Tweede Kamer en/of in de Peilingwijzer van 15 september 2025 op minimaal 1 zetel stonden.

laten zien. Leerlingen/studenten bedenken zelf of ze het eens of oneens zijn met de stelling. Daarna lopen ze naar het juiste vak toe.

2. Leg duidelijk uit wat het eens-vak, het oneens-vak en het twijfel-vak is. Er staan ook pijlen met 'eens' en 'oneens' in de PowerPointpresentatie.
3. Klik door in de PowerPoint. Je komt op een keuzedia. Hier staan de onderwerpen van iedere stelling met een afbeelding. Klik op de stelling die je met de klas wilt behandelen. In totaal zijn er 9 stellingen. Je hoeft natuurlijk niet iedere stelling met de klas te behandelen. Kies de stellingen die het beste aansluiten bij de doelgroep.
4. Laat de leerlingen/studenten een stelling zien. Lees de stelling ook voor. Vraag de leerlingen/studenten even met degene(n) naast hen te overleggen over de stelling. Dit helpt de leerlingen/studenten om argumenten te bedenken. Ook horen ze wellicht gelijk een andere mening dan die van henzelf.
5. Vraag de leerlingen/studenten hun positie in te nemen in de zaal: eens of oneens. Vraag uit beide vakken een leerling/student om een korte toelichting te geven. Ook de leerlingen/studenten die twijfelden: waarom? Als je tijd hebt, laat leerlingen/studenten dan ook op elkaar reageren en stimuleer korte debatjes. Zijn de twijfelaars overtuigd door een van beide 'kampen'?
6. Klik door in de PowerPoint. Nu verschijnt welke politieke partijen het eens of oneens zijn met de stelling. De leerlingen/studenten kunnen nu zien welke partijen dezelfde mening hebben als zij. Klik rechtsonder op 'Terug naar overzicht' om weer naar de keuzedia te gaan. Herhaal stap 2, 3 en 4 met de volgende stellingen. Op de keuzedia staat ook een knop om naar het volgende onderdeel te gaan.
7. Sluit af door het onderdeel na te bespreken, bijvoorbeeld door het stellen van vragen als:
 - Kwam je vaak uit bij de politieke partijen die je had verwacht?
 - Moet je het altijd met alle standpunten van een politieke partij eens zijn om op deze partij te stemmen?
 - Wat kun je nog meer doen om te bepalen welke partij het beste aansluit bij jouw ideeën? (Denk aan verkiezingsprogramma's, verkiezingsdebatten, nieuwsberichten, praten met vrienden en familie, etc.)

Praktische tips

- Om luisteren te stimuleren en te voorkomen dat leerlingen/studenten door elkaar heen praten, kun je steeds iemand aanwijzen om een mening te geven.
- Om luisteren te stimuleren en te voorkomen dat leerlingen/studenten door elkaar heen praten, kun je ook verplichten dat een leerling/student éérst het argument van de vorige spreker moet herhalen, voor dat deze leerling/student zelf een mening geeft.
- Bij stellingen die mogelijk voor flinke discussie kunnen zorgen, helpt het om te beginnen bij een leerling/student die twijfelt en wellicht in het midden is gaan staan, in plaats van bij een leerling/student die het heel erg eens of juist heel erg oneens is met de stelling.

- Mocht iedereen aan één kant staan, dan kun je zelf aan de andere kant gaan staan. Je kunt dan expliciet aangeven dat dat niet per se betekent dat dit jouw mening is, maar dat je toch ook argumenten wilt geven van de andere positie.

Stellingen in PowerPoint A

Maak zelf een selectie uit de stellingen, afhankelijk van hoeveel tijd je hebt en hoe je de groep inschat. Zorg wel dat verschillende thema's aan bod komen.

1. De regering moet het bouwen van woningen op landbouwgrond makkelijker maken.²
2. Het minimumjeugdloon voor volwassenen moet gelden vanaf 18 jaar. Dat is nu nog 21 jaar.
3. Het moet voor rechters makkelijker worden om een 16- en 17-jarige dezelfde straf als volwassenen te geven als die ernstig geweld heeft gebruikt.
4. Er moet minder geld naar de publieke omroep.
5. Nederland moet de Palestijnse staat zo snel mogelijk erkennen.
6. In Nederland moeten op land en zee geen nieuwe windmolenparken komen.
7. Abortus moet niet langer strafbaar zijn volgens de wet.
8. Werkgevers moeten verplicht Nederlandse les aan bieden aan arbeidsmigranten.
9. De regering moet in een wet vastleggen dat uiterlijk in 2035 ten minste 3,5% van het geld dat in Nederland verdiend wordt naar defensie gaat.

Stellingen in PowerPoint B

Maak zelf een selectie uit de stellingen, afhankelijk van hoeveel tijd je hebt en de groep. Zorg wel dat verschillende thema's aan bod komen.

1. De regering moet het bouwen van woningen op landbouwgrond makkelijker maken.
2. Het minimumjeugdloon voor volwassenen moet gelden vanaf 18 jaar. Dat is nu nog 21 jaar.
3. Bij ernstige geweldsmisdrijven moet het voor rechters gemakkelijker worden om 16- en 17-jarigen dezelfde straffen op te leggen als volwassenen.
4. Er moet minder geld naar de publieke omroep.
5. Nederland moet de Palestijnse staat zo snel mogelijk erkennen.
6. In Nederland moeten op land en zee geen nieuwe windmolenparken komen.
7. Abortus moet uit het Wetboek van Strafrecht.
8. Werkgevers moeten verplicht worden om Nederlandse les te verzorgen voor arbeidsmigranten die voor hen werken.
9. Nederland moet in een wet vastleggen dat uiterlijk in 2035 ten minste 3,5 procent van het bruto binnenlands product aan defensie wordt uitgegeven.

² De officiële stelling uit de StemWijzer spreekt over 'landbouwgrond' in plaats van 'weilanden'. In je aanvullende uitleg kun je dus toelichten dat het gaat om het bouwen van huizen op grond die nu voor landbouw wordt gebruikt.

